

Vrouwen
strijden
voor meer
rechten



**Srebrenica & PAX -
25 jaar solidariteit**

**Nieuw normaal,
ook tijdens de Vredesweek**

Motiverende kracht



Foto: Sandra Kalsbeek

Ze vond het fijn weer op een kantoor te kunnen werken, midden tussen de collega's, en keek tegelijk uit naar de reizen die ze zou maken om onze partners en collega's te ontmoeten. Ik heb het over onze algemeen directeur Anna Timmerman, en zowel kantoorwerk als de ontmoetingen staan in de ijskast. Het leven is wat je overkomt, terwijl je druk bent andere plannen te maken zei John Lennon ooit. De coronacrisis hield het tegen. Dus belt Anna ze om te zien hoe het ze gaat. Ze sprak bevlogen mensen die zich niet door een virus in de hoek laten drukken (pagina 16). Ja, het werk is anders nu, maar het gaat door. John William, PAX'er in Zuid-Soedan: "We gaan van dorp naar dorp met jingles die we via megafoons laten horen. Het belang van sociale cohesie blijft overeind staan, ook al is er nu de coronacrisis."

Ook voor de werknemers van het PAX-kantoor in Utrecht is er veel anders. Wanneer dit blad verschijnt kunnen we wellicht weer in kleine groepjes naar werk, misschien ook nog niet. Maar we zijn bedreven geraakt in het thuiswerken, gewend om elkaars stem te horen via satellieten. Het valt veel PAX'ers niet licht hun collega's niet te zien de koffieautomaat of te horen zuchten bij de printer. Toch is er een relativerende kracht: de mensen voor wie we werken aan vrede hebben het een stuk lastiger. Relativerend? Een motiverende kracht zul je bedoelen!

Luister alleen maar naar de vrouwen die in Irak de straat op gingen om te demonstreren (pagina 6). Ze protesteerden tegen slechte leefomstandigheden, armoede en werkloosheid, de positie van vrouwen. En wat was het antwoord van de overheid? Geweld! Steun deze vrouwen, zoals PAX dat ook doet. Wanneer de situatie het weer toelaat moeten ze de straat op kunnen zonder weg te hoeven duiken voor kogels. ♦

Hein Bosman

Wil je PAX Magazine cadeau geven of wil je je juist uitschrijven, mail dan naar PAXMagazine@paxvoorvrede.nl. Ook reacties op het blad zijn zeer welkom op dat e-mailadres.

Inhoud



Giftige erfenis oorlog blijft

Oorlogen hebben vreselijke gevolgen voor mensen en de omgeving waarin ze wonen. Als de bommen vallen, maar ook lang daarna. PAX'er Wim Zwijnenburg brengt die gevolgen innovatief in kaart, met dank aan social media en satellieten.



PAX-campagne steunt Irakese vrouwen in hun strijd voor meer rechten

PAX voert campagne voor dappere vrouwen die in Irak protesteren voor vrijheid en gelijke rechten. Dit wordt beantwoord met geweld. Zahraa is een van de vrouwen die we steunen: 'Ik was trots om mensen te zien die onrecht afwezen en opstonden tegen een repressieve regering, maar de reactie van de regering maakte me bang.'

Colofon

PAX Magazine Nummer 2/ Zomer 2020
PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken wij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.
PAX Magazine verschijnt elk kwartaal en wordt toegezonden aan donateurs, sympathisanten en andere geïnteresseerden.
Redactie Hein Bosman, John Tyler, Annemariëke Hollanders, Inge van Werven en Anja Leurink.
Aan dit nummer werkten mee Anna Timmerman, Anne Leenen, Wim Zwijnenburg, Marjanne de Haan, Dion van de Berg, Maaïke Beenes, Remco Frank, Sandra Kalsbeek, Edwin Ruigrok, Paulette Mostart en Foteini Katzilaki.
Basisvormgeving Het IJzeren Gordijn, Amsterdam
Vormgeving Van Deventer, 's-Gravenzande
Drukkerij Van Deventer, 's-Gravenzande
ISSN 2352-300X

PAX

St. Jacobsstraat 12
 3511 BS Utrecht
 Postbus 19318
 3501 DH Utrecht
 Tel: 030 - 233 33 46
PAXmagazine@paxvoorvrede.nl
www.paxvoorvrede.nl
 IBAN: NL03TRIO 0390 5150 00

'PAX Magazine' is beschikbaar in gesproken vorm voor mensen met een leesbeperking bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden. Wilt u een abonnement op dit tijdschrift in een aangepaste leesvorm of wilt u hierover meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met de CBB, tel. 0341 - 565499, e-mail: info@cbb.nl



Erkenning **verzacht leed**



Srebrenica & PAX - 25 jaar solidariteit

Het is vijftientig jaar geleden dat de genocide van Srebrenica plaatsvond. Dat was ook het startsein van een solidariteit die nu ook al vijftientig jaar duurt, tussen PAX en de overlevenden. Chris Keulemans heeft hierover een boek geschreven, in dit magazine een voorpublicatie.



Nieuw normaal, ook tijdens de Vredesweek

Dit jaar zal Vredesweek anders dan anders zijn. Twee Ambassadeurs van Vrede kijken vooruit naar de komende Vredesweek. Jan Bosman van de Vredesambassade in Leeuwarden en Han Veenstra van de Vredesambassade in de Amsterdamse Watergraafsmeer.



Vrede in tijden van corona

Onze collega's en partners in Zuid-Soedan, Soedan, Colombia en Kosovo vertellen welke invloed het coronavirus heeft op het vredeswerk, met speciale aandacht voor de rol van vrouwen.



"Sre-bre-ni-ca?" ... mijn zoon zegt vragend de lettergrepen na. "Nee, daar heb ik echt nog nooit van gehoord." Derde klas middelbare school. Laatst jaar dat Geschiedenis een verplicht vak is.

Srebrenica kreeg een plek in de Canon van Nederland, maar niet in ons collectieve geheugen. De generatie van na 1995 blijkt bitter weinig te weten over de oorlog in voormalig Joegoslavië en over de genocide in Srebrenica. Dit jaar is het 25 jaar geleden.

PAX liet recent onderzoek doen naar het geschiedenisonderwijs over Srebrenica, daarom weet ik dat mijn zoon niet de enige tiener is die niet weet waar Srebrenica voor staat. Een kwart eeuw na de genocide zijn velen de moord op meer dan achtduizend Bosnische mannen en jongens al bijna vergeten, of hebben er zelfs nog nooit van gehoord. Ondanks dat het tribunaal waar de grootste misdadigers werden berecht in ons land stond, ondanks de betrokkenheid van Nederlandse militairen bij de missie van de VN, ondanks dat de Nederlandse regering aftrad na het verschijnen van een kritisch rapport, ondanks uitspraken van de Hoge Raad die de Nederlandse Staat deels aansprakelijk stelt en ondanks de vele tienduizenden Bosniërs die nu in Nederland wonen.

Ik bel met E. (31), ze is geboren in Bosnië en vluchtte naar Nederland. "Ik heb een relatie, een leuke baan, een fijn leven", vertelt ze. "Maar het is als een zware rugzak, elke keer voel ik de pijn. Bij elke rechtszaak, bij elke discussie in de media over Srebrenica, voel ik het gewicht op mijn schouders. Overlevende zijn van een genocide is zo zwaar, daar zijn geen woorden voor." Ik vraag haar wat verlichting zou kunnen geven. Ze denkt even na: "Erkenning, erkenning van het leed en van daaruit de verbinding zoeken."

Ik vraag je om op 11 juli, samen met ons, stil te staan bij de vermoorde mannen en jongens en bij de nabestaanden. En misschien kun je een jongere in jouw omgeving die dag vertellen over Srebrenica en wat daar is gebeurd. Opdat we het leed erkennen. ♦

Anna Timmerman, algemeen directeur PAX

PAX strijdt tegen impact conflict op mens en milieu

Giftige erfenis oorlog blijft

Oorlogen hebben vreselijke gevolgen voor mensen en de omgeving waarin ze wonen. Als de bommen vallen, maar ook lang daarna. PAX'er Wim Zwijnenburg brengt die gevolgen innovatief in kaart, met dank aan social media en satellieten. En hij bezoekt degenen voor wie hij het doet: doodzieke mensen in Irak die het ene na het andere familielid zien wegvallen. De verwoestende vervuiling moet worden aangepakt. Met zijn werk zet Zwijnenburg zelfs grote instanties als de VN aan tot het snel opruimen van giftige resten. "We zijn niet machteloos. We weten heel veel."

Door: Inge van Werven en Hein Bosman

Al sinds de eerste Golfoorlog komen er veel verhalen naar buiten over Iraakse kinderen die met geboortefwijkingen ter wereld kwamen. In 2008 deed Zwijnenburg voor PAX onderzoek naar het gebruik van radioactief verarmd uranium door de Amerikanen tijdens de Golfoorlogen. Eenmaal in Irak zag hij met eigen



Zij hebben jarenlang gewoond op een plek waar allemaal verontreinigde tanks hebben gestaan



Wim Zwijnenburg bij een kleine olieraffinaderij in Noordoost-Syrië, november 2018. Foto: Nuvin Ibrahim

ogen hoe groot de invloed van oorlog is op de gezondheid en leefomgeving van mensen. En dat het probleem veel breder was dan giftige munitieresten. "Niet alleen worden mensen blootgesteld aan giftige militaire oorlogsresten, het systeem voor het ophalen van afval ligt compleet in puin. Daardoor kunnen besmettelijke ziektes uitbreken. Daarnaast zijn fabrieken waar chemische producten liggen gebombardeerd. Er is geen controle en een zwakke overheid. De zware industrie die doorgaat met het maken van chemicaliën wordt niet gecontroleerd op wat ze met het afval doen. Er wordt veel gedumpt in rivieren waar mensen hun drink- en irrigatiewater uit halen. Er zijn in Syrië plekken waar mensen afval verbranden. Daardoor verontreinigt het grondwater en verslechtert de gezondheid van mensen die er gebruik van maken."

Dat klinkt verontrustend. Deed niemand er wat aan?

“Te weinig. Je had de vredesorganisaties - die werken aan vrede en tegen wapens -, en milieuorganisaties - die werken aan het milieu-. Dat is vreemd, want het één heeft invloed op het ander. Daarom zijn we begonnen met het monitoren en onderzoeken welke negatieve effecten oorlog heeft op de gezondheid en leefomgeving van mensen. En we kijken ook naar oplossingen. Ons doel: conflictvervuiling tegengaan en opruimen door samen te werken met humanitaire organisaties, lokale partners en de VN.”



We kunnen goed in de gaten houden wat er in conflictgebieden gebeurt

Hoe ga je te werk? Hoe vind je de vervuiling die anderen niet zien?

“In 2014 kwam er steeds meer data op internet, ook over de conflicten die toen bezig waren. Gewapende groepen plaatsten filmpjes op social media, daardoor kon je zien waar er gevochten werd en welke wapens gebruikt werden. Tegelijkertijd kwamen er meer digitale platforms waarop bijna dagelijks satellietbeelden online werden gezet. Zo kunnen we

goed in de gaten houden wat er in conflictgebieden gebeurt. Als er iets in brand staat, zie je dat duidelijk. Met programma's zoals Google Earth en Wikimapia brengen we in beeld wat er op welke plek aan de hand is. Zo hebben we onder andere in kaart gebracht waar er olievervuiling is. Daardoor kon de VN sneller en beter aan de slag gaan met het opruimen van het afval. Door onze data hoefden ze niet eerst zelf onderzoek te doen nadat het conflict was afgelopen, ze hadden nu een helder idee van waar de vervuiling was en hoe groot het probleem was. In december hebben we de leden van de VN Veiligheidsraad 'gebriefd' over de noodzaak om bescherming van het milieu in gewapend conflict op de agenda te zetten.”

Wat motiveert je om dit werk te doen?

“We laten zien dat we niet machteloos zijn. Over oorlog hoor je vaak 'dat we niet zo veel kunnen en dat we zo weinig weten'. Dat is helemaal niet waar, we weten heel veel! Transparantie en kennis zijn cruciaal om machthebbers aansprakelijk te houden voor wat ze doen. Zodat ze het later niet kunnen ontkennen. Wij creëren en analyseren data waardoor we er juist nu iets aan kunnen doen. Ik heb met mensen gesproken in Irak bij wie ik de machteloosheid kon voelen. De vader had botkanker, de opa was net doodgegaan aan kanker en er zat een klein jongetje naast me met leukemie. Zij hebben jarenlang gewoond op een plek waar allemaal verontreinigde tanks hebben gestaan. Er is hen nooit iets verteld en er is nooit iets aan gedaan. Dat is precies het soort verhalen dat je in laat zien dat er veel meer gedaan moet worden.” ♦



Wim Zwijnenburg (1982) studeerde Internationale Ontwikkelingsstudies en Filosofie. Na zich tijdens een stage bij PAX in 2008 te hebben verdiept in het gebruik van *verarmd uranium* en de gevolgen hiervan op de mens en zijn omgeving, ging hij officieel voor PAX werken. Hij is een van de pioniers op het gebied van *conflict en environment*. In 2017 ontvingen Zwijnenburg en PAX van de Verenigde Naties de Green Star Award voor de voortrekkersrol die zij nemen op dit gebied. In 2019 briefde Zwijnenburg namens PAX de VN-Veiligheidsraad over de bescherming van het milieu in gewapende conflicten. Hij haalt geregeld grote binnen- en buitenlandse media met zijn werk en onderzoek, zoals laatst nog het Britse *The Guardian* over kleine, door burgers opgezette en zeer vervuilende, olieraffinaderijen in Syrië.

Campagne steunt dappere Ira in hun strijd voor meer



PAX voert campagne voor dappere vrouwen die in Irak protesteren voor vrijheid en gelijke rechten. Protesten die door de overheid worden beantwoord met geweld. Zahraa is een van de vrouwen die wij steunen: 'Ik was trots om mensen te zien die onrecht afwezen en opstonden tegen een repressieve regering, maar de reactie van de regering maakte me bang.'

Door: Anne Ieenen



Terwijl we in Nederland dit jaar 75 jaar vrijheid vieren wordt er op veel van de plekken waar PAX werkt nog dagelijks gestreden voor vrijheid en gelijke rechten voor vrouwen. Bijvoorbeeld in Irak, waar sinds afgelopen najaar burgers de straat opgaan in de hoofdstad Bagdad. Zij protesteren geweldloos tegen de uitzichtloze leefomstandigheden in hun land. De demonstranten eisen een einde aan corruptie, verbeterde basisvoorzieningen en werkgelegenheid. De overheid reageerde met veel geweld op de demonstranten. Al vanaf het begin van de protesten wordt er melding gemaakt van willekeurige arrestaties en verdwijningen van voornamelijk journalisten, verslaggevers en activisten die kritiek hebben op het beleid van de regering en het gewelddadige optreden tegen vreedzame demonstranten.

Recht op veilig demonstreren

Eind april is een PAX-campagne van start gegaan, waarin we vier vrouwelijke Iraakse helden steunen. Alaa, Yasmin, Rusul en Zahraa liepen voorop in de demonstraties. Ze boden eerste hulp aan gewonde vredesactivisten. De vier vrouwen uit Bagdad hebben nu een urgente brief geschreven aan de VN-missie in Irak die ervoor moet zorgen dat ze, wanneer het coronavirus is uitgeraasd, weer veilig de straat op kunnen. Rusul: 'Aan het begin van de revolutie was het fantastisch om mensen op straat te zien en ik dacht echt dat we zouden winnen van de corruptie. Maar met het verstrijken van de dagen en het toegenomen

Irakse vrouwen rechten

geweld, de moorden, ontvoeringen en het misbruik, wist ik dat we nog een lange weg te gaan hebben om gerechtigheid te bereiken.”

Vreedzame demonstranten moeten te allen tijden worden beschermd

Het gebruik van buitensporig geweld tegen de demonstranten heeft de mensen bang gemaakt. Zahraa: “Ik was trots om mensen te zien die onrecht afwezen en opstonden tegen een repressieve regering, maar de reactie van de regering en het gebruik van buitensporig geweld tegen de demonstranten maakten me bang, omdat er veel vreedzame jonge demonstranten en activisten werden ontvoerd, gedood en de constante dreiging echt ondraaglijk was.”

Brief aan Hennis-Plasschaert

Samen met PAX hebben Alaa, Yasmin, Rusul en Zahraa een brief geschreven aan voormalig minister van Defensie Jeanine

Hennis-Plasschaert. Zij is de Speciale Afgevaardigde van de Verenigde Naties in Irak. Ook staat zij aan het hoofd van de United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI). Als hoge VN-official in Irak heeft Hennis het nodige in te brengen. Regelmatig brengt ze de VN-Veiligheidsraad op de hoogte van de situatie in het land. In haar laatste briefing benadrukte ze de dat Iraakse demonstranten een onvoorstelbaar hoge prijs hebben betaald voor het laten horen van hun stem. In de brief aan Hennis vragen wij samen met de vrouwelijke demonstranten om:

- Effectieve internationale beschermingsystemen. De Iraakse regering dient de vreedzame dialoog en solidariteit met het Iraakse volk te respecteren.
- Een duidelijk standpunt om onze vrijheid te verdedigen. Het is essentieel voor het bereiken van vrede, rechtvaardigheid, duurzame ontwikkeling en mensenrechten.
- Aandringen op meer vrouwen in het besluitvormingsproces. De VN pleit daar zelf al jarenlang voor in de belangrijke Veiligheidsresolutie 1325. Het is een vereiste om stereotypen te bestrijden die de aspiraties en dromen van jonge meisjes en vrouwen beperken.

Vreedzame demonstranten moeten te allen tijden worden beschermd. Daarom willen we dat Hennis de Iraakse regering vraagt om met concrete acties te zorgen dat Iraakse demonstranten worden beschermd, zodat ze de vrijheid hebben om hun roep voor gerechtigheid te laten klinken. Rusul: ‘Ik hoop op gerechtigheid, zodat de toekomstige generatie niet bang is en van intellectuele vrijheid houdt.’ ♦



Ga naar www.paxvoorvrede.nl om te zien hoe jij de vrouwen kunt steunen.

Srebrenica en PAX 1995-2020

Na het ondenkbare kwam

Binnenkort is het vijftienvijftig jaar geleden dat de genocide van Srebrenica plaatsvond. Het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) was al vele jaren actief in Bosnië-Herzegovina. In het najaar van 1995, legden medewerkers van IKV de eerste contacten met de overlevenden van Srebrenica. Het zou het begin vormen van een solidariteit die nu al vijftienvijftig jaar duurt. PAX vroeg schrijver-publicist Chris Keulemans er een boek over te schrijven.

Door: Chris Keulemans en Dion van den Berg

De solidariteit tussen PAX en Srebrenica kent vele vormen. De politieke lobby, het herinneringscentrum in Potocari/Srebrenica, de dialoog van Dutchbatters met de overlevenden, de interetnische samenwerking in Srebrenica en de rechtszaken tegen de staat der Nederlanden. Bij wijze van voorpublicatie hier een deel van het slotbetog van Keulemans.

Een plan was er niet. Dit was een tragedie zo diep en rauw en massaal, aan het eind van een oorlog die toch al voorbij elk uiterste was gegaan, dat niemand wist waar te beginnen. Niet meer dan een paar onwankelbare principes had het IKV, toen het zich verbond aan de toekomst na de genocide.

Democratie begint van onderop. En maakt alleen kans als mensen die elkaar niet willen spreken elkaar toch spreken. De waarheid moet boven water. De verantwoordelijken horen hun verantwoordelijkheid te nemen. Misdadigers worden gestraft. En de overlevenden hebben altijd het laatste woord. Want de toekomst begint bij hen. Het zal destijds in mooiere volzinnen zijn opgeschreven, in manifesten en discussiestukken. Want het IKV is

**De overlevenden hebben
altijd het laatste woord**



Bij de herdenking in Potocari. Photo: Rob Schuurmans

verbaal altijd sterk geweest, en ontstaan vanuit diep levensbeschouwelijk denkwerk. Maar echt woorden geven aan de praktijk van vallen en opstaan, die ontstond vanaf 1995, dat kwam pas later. Een betere omgang met een gewelddadig verleden, noemt PAX het tegenwoordig: *Dealing with the Past*.

Die werkwijze heeft PAX niet op eigen houtje uitgevonden. Het meeste leer je van mensen die het ondenkbare hebben overleefd. Maar ook van boeken en muziek. Of lange wandelingen door die naaldbossen in de bergen van Podrinja.

25 jaar solidariteit



Nauwelijks organisaties over uit landen die blauwhelmen leverden

De werkwijze die in 25 jaar is ontwikkeld, vanuit solidariteit en een onvermoeibaar rechtvaardigheidsbesef, rust op vijf pijlers: waarheidsvinding; gerechtigheid;

genoegdoening en herstel; herdenken en herinneren; structurele hervormingen. Naast elkaar en het liefst tegelijkertijd kenmerken ze het werk van PAX.

Er zijn organisaties die de vijf pijlers delen. Er zijn organisaties die er al waren op het moment van de genocide en daar zijn gebleven. Maar het lijkt erop dat er nauwelijks organisaties over zijn uit landen die blauwhelmen leverden in conflicten tijdens de jaren 90: geen Canadese of Belgische in Rwanda, geen Australische in Oost-Timor, een enkele Canadese in Somalië. Er zijn zeker geen organisaties die zowel ter plekke actief bleven als in het thuisland, in de niet aflatende strijd om politieke en juridische gerechtigheid. De relatie tussen Srebrenica en PAX lijkt dus niet alleen heel bijzonder, maar daadwerkelijk uniek.

Is deze geschiedenis van 25 jaar solidariteit vlekkeloos verlopen? Zeker niet. Er is veel fout gegaan onderweg. Dat kan niet anders. In de schaduw van een genocide bestaat er niet zoiets als harmonie. Begrip over en weer op te brengen is bijna bovenmenselijk. Op de diepste vraag, die onder alle andere doorklinkt, is geen antwoord te geven.

De mannen komen niet terug. Maar het is wel een geschiedenis waarin de vragen gesteld mochten worden. Ze zijn gehoord. En er is naar antwoorden gezocht. Elke dag opnieuw. ♦



Je leert van de lange wandelingen door die naaldbossen in de bergen van Podrinja

Zouden er andere organisaties te vinden zijn, internationaal, die een zo lange geschiedenis van solidariteit hebben met een conflictgebied uit die periode en de wederopbouw daarvan?

Wilt u meer weten over het boek of een exemplaar ontvangen, stuur een mail aan vandenberg@paxforpeace.nl



Nieuw
normaal,

ook tijdens de

Vredesweek

De derde week van september zal er net als andere jaren, weer een Vredesweek worden georganiseerd. Maar dit jaar zal het door Corona waarschijnlijk anders dan anders zijn. Veel activiteiten kunnen niet doorgaan of zullen op andere wijze vorm krijgen. Ook inhoudelijk wordt er mogelijk anders gekeken naar het thema 'Vrede verbindt verschil'. We vroegen twee Ambassadeurs van Vrede om vooruit te kijken naar de komende Vredesweek. Jan Bosman (63) van de Vredesambassade in Leeuwarden en Han Veenstra (68) van de Vredesambassade in de Amsterdamse Watergraafmeer.

Door: Paulette Mostart

Jan Bosman ziet de Vredesweek enigszins zorgelijk, gespannen en afwachtend tegemoet. "We weten nog steeds niet goed wat we wel en niet kunnen doen en daarbij maken de mensen zich zorgen over hun eigen gezondheid en die van hun omgeving. We willen geen extra risico's nemen, maar we hebben wel wat ideeën voor activiteiten zonder direct fysiek contact. Wat wellicht zou kunnen is een vredeswake met twee meter afstand tussen de mensen waarbij we een heel lang lint vormen, en dan tussen al die mensen in de grote vredesvlag".

Aangepast aan de nieuwe anderhalve meter norm

"Wat dit jaar waarschijnlijk niet door kan gaan is de Walk of Peace. Daar hebben we twee jaar geleden nog de vredesprijs voor gekregen in Amsterdam.

Op de dag van de vrede hebben we ook altijd een kleurrijke ontmoeting. Een bijeenkomst waaraan mensen van diverse levensbeschouwelijke afkomst een speciale vredesbijdrage leveren, een traditie die al

De Vredesweek is in deze tijd van extra belang

dik vijftientig jaar bestaat. Dat zou wel kunnen worden aangepast aan de 1,5 meter afstand, misschien nu met een kleiner groepje mensen. Ander ideetje: vredes-yoga in de open lucht, kan ook op afstand, hebben we vorig jaar in een van de parken gedaan".

Een spiegel voorhouden

Op de vraag of het begrip vrede voor hem een andere inhoud heeft gekregen in deze Corona-tijd, antwoord Jan Bosman bevestigend. "Het komt wel dichterbij. Armoede en geweldsconflicten ver weg hebben alles te maken met hoe wij hier leven. Je kunt nu heel goed het verband zien tussen de keuzes die we maken als consument en verbruiker, hoe gaan we bijvoorbeeld op vakantie? Deze tijd houdt ons allemaal

een spiegel voor, en dan krijgt vrede ook een andere betekenis. Iedereen voelt dat er een ommekeer in de maatschappij nodig is, maar hoe houden we dit vast? Toch denk ik dat het bij een deel van de mensen wel blijft hangen, dat gevoel dat er dingen moeten veranderen".

Kaartenactie

Han Veenstra is nog niet echt bezig geweest met de Vredesweek. "Corona houdt ons te erg bezig, maar komende weken gaan we kijken wat we allemaal kunnen doen. We gaan ons voorbereiden op activiteiten waar niet veel mensen fysiek bij kunnen zijn, mogelijk via internet. Dat zou bijvoorbeeld een kaartenactie kunnen zijn waarbij mensen een kaart kunnen sturen naar een antwoordnummer, en dan komt die kaart terecht bij iemand die eenzaam is, dat is een prachtig initiatief. In de Vredesweek kan dat bijvoorbeeld naar een vluchtelingenkamp op Lesbos."

Minder bezig zijn met onszelf

Han is van mening dat de Vredesweek in deze tijd extra van belang is. "Vrede is voor mij een dubbel begrip; het ontbreken van oorlog enerzijds en anderzijds vrede in je hart. Zelf zoek ik regelmatig contact met mensen die eenzaam zijn. In deze tijd zijn de mensen vooral gericht op zichzelf en hun omgeving, en minder met oorlogsgebieden, de aandacht daarvoor is aan het verslappen. In de media zien we momenteel erg weinig over het vluchtelingenprobleem, terwijl dat nog dramatisch ernstig is, daar mag best wat meer aandacht voor zijn, daar zou de vredesweek zich op kunnen concentreren. ♦

Vredesweek in Ambassade van Vrede Amsterdam Zuidoost.
© PAX Ljze Kraan



Intimiteit kan niet

Onder coronadruk wordt alles vloeibaar. Maar als het gaat om de verdeling van vluchtelingen en asielzoekers in Europa, blijft ons kabinet zich halsstarrig verschuilen achter het standpunt dat een oplossing pas een oplossing is als die 'structureel' is. Een absurd argument in tijden van acute nood.

Door: Marjanne de Haan

Een prettige bijkomstigheid van deze gekke tijd is dat ik mijn bijna eenjarige dochter de afgelopen weken dicht bij me had. Ze leerde kruipen en klappen, onder luide aanmoediging van de rest van het gezin. We voelden ons meer dan ooit verbonden. Als deze crisis iets duidelijk maakt is het onze behoefte aan genegenheid en hoe zwaar het is daarvan verstoken te blijven. 'Intimacy can't wait', citeert vrijwilliger Josephine Livingstone in de New York Times een kinderpsycholoog in het beruchte kamp Moria op Lesbos. 'To live denied any expression of love as a minor is to exist in a continuing emergency.' Intimiteit kan niet wachten, zeker niet voor een kind.

Solidariteit

De omstandigheden op de Griekse eilanden waren al menonterend. Een half jaar geleden riep Griekenland andere Europese landen dan ook op om een deel van 5.000 alleenstaande minderjarigen op te vangen. Kinderen die kwetsbaar zijn voor uitbuiting en geweld, en bescherming nodig hebben. Griekenland kan hun veiligheid niet garanderen. Inmiddels is de nood zo mogelijk nog acuter. Het is een kwestie van tijd voordat covid-19 in de dichtbevolkte kampen verder om zich heen grijpt, terwijl afstand houden een uitdaging is en sanitaire voorzieningen slecht of non-existent zijn.

Het staat in schrijnend contrast met het coronabeleid in Nederland zelf



Afghaanse moeder troost kind na hun vlucht over zee naar Lesbos. Foto: FreedomHouse

Een oplossing voor deze mensen begint met het verbeteren van hun leefomstandigheden, in de eerste plaats voor de meest kwetsbaren onder hen, om een nog grotere humanitaire ramp te voorkomen. Maar Nederland weigert, ook nu tijdens de covid-19-pandemie, kinderen op te nemen – in tegenstelling tot inmiddels elf (!) andere landen die ook echt wel wat anders aan hun hoofd hebben.

Het staat in schrijnend contrast met het coronabeleid in Nederland zelf. Solidariteit is het buzzword van de crisisrespons. We zijn solidair met elkaar als nooit tevoren: met kwetsbare groepen, met horecaondernemers en met belastingontwijkende en milieuvriendelijke grootbedrijven als Booking.com en KLM. Die laatste kan zelfs rekenen op extra veel solidariteit, als het aan het kabinet ligt. Dat die solidariteit op een muur stuit als het gaat om mensen van elders die een beroep doen op onze

wachten



Dat die solidariteit op een muur stuit is niet nieuw, maar nu wel des te pregnanter

gastvrijheid en bescherming, is niet nieuw, maar nu wel des te pregnanter. Tegelijkertijd maakte de #500kinderen-campagne de afgelopen weken mooi het maatschappelijke draagvlak zichtbaar. Ook PAX sloot zich daar actief bij aan.

Waarlijk partnerschap

'De coronacrisis is in eigen land niet voorbij zolang ze elders op de wereld voortwoekert', aldus de Adviesraad voor

De crisis zet spanningen en ongelijkheid op scherp

Internationale Vraagstukken (AIV) in haar recente advies aan de regering. Die wederzijdse afhankelijkheid noopt tot handelen, uit medemenselijkheid en ook uit welbegrepen eigenbelang.

De crisis zet spanningen en ongelijkheid op scherp. Het leidt tot machtsmisbruik, mensenrechtenschendingen en (hernieuwd) conflict. Dat er opnieuw grote groepen mensen op de vlucht zullen slaan is goed denkbaar.

De AIV stelt dat opvang in de regio 'een waarlijk partnerschap' vergt tussen Europese gastlanden. Gedeelde verantwoordelijkheid veronderstelt grootschalige hervestiging om gastlanden te ontlasten, dat is deel van een structurele oplossing waar het kabinet het steeds over heeft. Maar daarvan komt tot nog toe bar weinig terecht. 'Waarlijk partnerschap' zou je op zijn minst mogen verwachten in EU-verband. Geef dus gehoor aan de Griekse oproep en draag op z'n minst bij aan een oplossing voor deze groep kinderen. Het Nederlandse plan om te investeren in een voogdijsysteem in Griekenland is welkom maar volstrekt onvoldoende. Intimiteit en veiligheid kunnen zo lang niet wachten. Een andere, solidaire houding zou onze geloofwaardigheid als voorvechter van de mensenrechten ten goede komen. ♦

PAX en vluchtelingen

PAX ondersteunt in conflict- en postconflict-gebieden lokale partnerorganisaties en gemeenschappen bij het bevorderen van vrede en veiligheid. Daartoe behoren ook ontheemden (in eigen land) en vluchtelingen. Zo monitort PAX momenteel samen met partners de rechtspositie en leefsituatie van Syriërs in Libanon. In Nederland werkt PAX samen met Syriërs aan bewustwording op scholen over oorlog en de noodzaak om te vluchten. In haar lobby benadrukt PAX het belang van de gedeelde verantwoordelijkheid voor de bescherming van vluchtelingen, het behoud van toegang tot asiel in Europa en een rechtvaardig en duurzaam migratiebeleid.

75 jaar nadat de atoombommen vielen

Veel hoopvolle stappen, **nog** **nucleair gevaar**



Maaike Beenes, Selma van Oostwaard, Susi Snyder, en Krista van Velzen met de Nobel Vredesprijs. Foto: Ralf Schlesener

Een ongekende ontploffing. Een enorme vuurbal in het centrum van de stad. Alles wat in de buurt is, verdampt. Overal radioactieve straling. Al het water is besmet, radioactieve as regent neer, terwijl iedere vorm van gezondheidszorg is weggevaagd. Het zijn slechts de eerste seconden van het onvoorstelbare lijden dat de inwoners van Hiroshima en Nagasaki 75 jaar geleden trof. Meer dan 210.000 mensen kwamen om. Zelfs nu nog moeten overlevenden en hun nabestaanden leven met de langetermijngevolgen van de bombardementen.

Door: Maaike Beenes en Remco Frank

In augustus 1945 werd in één keer pijnlijk duidelijk welke enorme vernietiging kernwapens veroorzaken. De allereerste resolutie die door de net opgerichte Algemene Vergadering van de VN werd aangenomen ging erover: er kwam een commissie die voorstellen moest doen voor nucleaire ontwapening. Toch zijn sindsdien nog minstens 2000 nucleaire tests uitgevoerd. En ook die tests veroorzaakten enorme schade voor mens en milieu. Zo werden in de Stille Oceaan hele eilanden onbewoonbaar door Amerikaanse kernwapentests, werden oorspronkelijke bewoners van de Australische binnenlanden van hun landen verdreven door Britse tests, en leven gemeenschappen in Kazachstan nog altijd met de gevolgen van straling die vrijkwam bij kernproeven door de Sovjet-Unie.

Het VN-verdrag dat kernwapens verbiedt is een historische doorbraak

Kernwapendreiging neemt toe

Het gevaar dat de wapens worden gebruikt neemt de laatste jaren eerder toe dan af. De negen staten die kernwapens bezitten, zijn juist

steeds groot

bezig hun arsenalen uit te breiden en te moderniseren. Zij bezitten samen nog altijd ongeveer 14.000 kernwapens, en de meeste van deze wapens zijn vele malen krachtiger dan de bommen die in Hiroshima en Nagasaki gebruikt werden. Deze staten samen kunnen de aarde meerdere keren vernietigen.

Het risico op een kernramp was zelfs tijdens de Koude Oorlog niet zo hoog als het nu is

Ook op vliegbasis Volkel in Noord-Brabant liggen nog steeds Amerikaanse kernwapens. Onderzoek van ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) liet onlangs zien dat de kernwapenstaten vorig jaar 72,9 miljard Amerikaanse dollars uitgaven aan kernwapens. De rol van kernwapens in het veiligheidsbeleid van de kernwapenstaten, en in die van bondgenoten zoals Nederland, neemt toe en belangrijke ontwapeningsverdragen, zoals het INF-verdrag, worden opgezegd. Begin 2020 zetten wetenschappers van de Bulletin of Atomic Scientists de zogenaamde 'Doomsday Clock', waarmee

Setsuko Thurlow, overlevende Hiroshima, spreekt in de VN



ze op basis van onder meer technische en geopolitieke ontwikkelingen het risico op een kernramp uitdrukken, op 100 seconden voor 12. Zo groot schatten zij het risico zelfs tijdens de Koude Oorlog niet in.

PAX en haar strijd voor een kernwapenvrije wereld

PAX zet zich al sinds haar oprichting in voor een kernwapenvrije wereld. Uiteraard doen we dat niet alleen, maar met vele bezorgde burgers en andere organisaties in Nederland en daarbuiten. Van de massale demonstraties in de jaren '80 tot het burgerinitiatief 'Tekenen Tegen Kernwapens' in 2015 waarin we samen met onder andere het Rode Kruis en de ASN Bank meer dan 45.000 handtekeningen ophaalden. Dit burgerinitiatief heeft er uiteindelijk mede voor gezorgd dat Nederland als enige NAVO-land deelnam aan de onderhandelingen over een internationaal kernwapenverbod.

122 landen stemden in 2017 voor het VN-verdrag dat kernwapens verbiedt. Een historische doorbraak, waar PAX zich jarenlang sterk voor heeft gemaakt. Op dit moment hebben 81 landen dit verdrag ondertekend en 36 landen het geratificeerd. Als 50 landen het verdrag ratificeren, zal het officieel in werking treden. ICAN, waar PAX een grote rol in speelt, kreeg voor haar werk om dit verdrag voor elkaar te krijgen in 2017 de Nobelprijs voor de Vrede. De strijd voor een kernwapenvrije wereld laat zien dat we met elkaar veel kunnen bereiken en successen kunnen boeken. Tegelijkertijd laat het feit dat Nederland tot nu toe weigert dit belangrijke verdrag te tekenen zien dat er nog steeds werk aan de winkel is. ♦

Doe mee aan herdenking 75 jaar Hiroshima en Nagasaki

Op 6 en 9 augustus dit jaar is het 75 jaar geleden dat Amerikaanse atoombommen de Japanse steden Hiroshima en Nagasaki bijna volledig vernietigden. Op 6 augustus aanstaande willen we met zoveel mogelijk mensen stilstaan bij de verschrikkingen die kernwapens hebben aangericht en een duidelijk signaal afgeven dat ze nooit meer gebruikt mogen worden. We komen zowel op social media als op straat in actie, samen met lokale groepen in tientallen gemeenten. Op zondag 9 augustus staan kerken stil bij de herdenking van Hiroshima en Nagasaki. Alles wordt gedaan in samenwerking met ICAN, andere organisaties, kerken en mensen door heel Nederland.

Wil je ook meedoen op 6 augustus? Kijk dan op www.paxvoorvrede.nl voor meer informatie.

Vrede in tijden van corona

Net een paar maanden bezig als algemeen directeur bij PAX moest Anna Timmerman thuis gaan werken. Door de wereldwijde coronapandemie kon ze de partners en collega's in conflictgebieden niet ontmoeten. Dus belde Timmerman ze de afgelopen tijd op, om te zien welke invloed het coronavirus heeft op het vredeswerk, met speciale aandacht voor de rol van vrouwen.

Soedan

Hala al K̄arib is regionaal directeur van S̄iHA en partner van PAX. S̄iHA verbetert de rechten voor vrouwen in de Hoorn van Afrika en zet zich in voor een betere toegang tot het rechtssysteem en meer economische onafhankelijkheid voor vrouwen. Samen met PAX traint S̄iHA in Soedan vrouwen in gewelddoos verzet.

“In Soedan werken we goed samen met de Minister voor Gezondheidszorg maar in andere landen verloopt de samenwerking moeizaam. In onze Covid-plannen richten we ons volledig op vrouwen en hoe het hen beïnvloedt. We hebben smartphones aangeschaft waarmee vrouwelijke leiders verhalen kunnen ophalen en video's kunnen maken. Met deze echte verhalen proberen we de overheid onder druk te zetten om met oplossingen te komen.

Vrouwen staan mijlenver af van welke besluitvorming dan ook, terwijl er wel vrouwen in de politieke partijen zitten. Als we nu vragen wat ze voor elkaar hebben gekregen binnen hun politieke partij is het antwoord: niets! Ze mochten vaak niet eens iets zeggen.

Het huidige systeem, waarin vrouwen willekeurig naar voren worden geschoven in de bestaande politieke processen, werkt niet. Als ze geen onderdeel zijn van het besluitvormingsproces is dat zinloos. Dus we moeten de dynamiek veranderen. Dat proces moet al beginnen voordat vrouwen in de politieke arena komen, zodat ze duidelijk kunnen spreken over wat zij willen.

Vrouwen hebben keer op keer laten zien dat zij verandering kunnen brengen.

Tijdens de protesten in Soedan was bijna 60% van de demonstranten vrouw. Vrouwen zijn belangrijk in een proces van democratisering en vrouwelijk leiderschap kan jonge mensen inspireren. Want juist jongeren zijn nu vaak zo gefrustreerd over de huidige machthebbers. In samenwerking met PAX zullen we ook pleiten voor het betrekken van vrouwen bij de politie, het leger en de overheid. Dat is strategisch belangrijk, vooral in onze landen waar het patriërchaat zoveel invloed heeft. De mensen in Soedan hebben zo hard gestreden voor democratie, die vrijheid is zo kostbaar. We moeten daarom die vrijheid en democratie behouden. Echte democratie met een burgerregering, zonder invloed van het leger, binnen drie jaar is mijn grootste droom voor Soedan.”
– **Hala al K̄arib**



Kosovo

Jovana Radosavljevic, oprichtster van New Social Initiative (NSI) in Kosovo, een partnerorganisatie van PAX. In Kosovo bestaan nog altijd grote spanningen tussen de Kosovaars-Albanese meerderheid en de Kosovaars-Servische minderheid. De bevolkingsgroepen leven compleet gescheiden van elkaar en spreken zelfs niet dezelfde taal. In deze gespannen situatie probeert NSI de stem van gewone burgers gehoord te krijgen. Ze organiseren 'closed door' sessies waar politiek gevoelige onderwerpen besproken kunnen worden en ontwikkelen online tools en webplatforms waar burgers alle plannen van lokale overheden kunnen lezen.



"Gelukkig zijn er nog niet veel mensen getroffen door het virus. De regering hier in Kosovo is een tijdje geleden gevallen, maar desondanks pakken ze de situatie heel goed aan. Deze pandemie heeft ook positieve uitwerkingen.

Kosovo staat nu Servische dokters toe om hier te komen helpen. En voor het

eerst was er een persconferentie waarin twee burgemeesters uit verschillende gebieden samen de mensen oproepen de Kosovaarse regels te volgen. Dat is een belangrijke stap. Een van de grootste uitdagingen hier is namelijk het omgaan met grieven uit het verleden. Politici gebruiken die oude pijn nog steeds voor politiek gewin. Juist de omgang met het verleden moet centraal staan, dat is de kern van vooruitgang. Helaas ziet iedereen in de Westelijke Balkan zichzelf als slachtoffer waardoor we tot nu toe niet verder komen. Ik wil dat de betrekkingen tussen Pristina en Belgrado normaliseren. Eén die als kern heeft; hoe om te gaan met het verleden en hoe gaan we dat aanpakken? Dat is de enige manier waarop we brandende kwesties zoals corruptie, een onderontwikkelde economie en werkloosheid kunnen aanpakken. Nu is het voor politici zo gemakkelijk om Servië de schuld van alle problemen te geven.

Gelukkig is de positie van vrouwen, vergeleken met een paar decennia geleden enorm vooruitgegaan. Onze grondwet is inclusief, voor de wet zijn mannen en vrouwen helemaal gelijk. Maar er zijn nog geen gelijke kansen. Vrouwen mogen niet meepraten over serieuze zaken als veiligheid of de dialoog, dat zijn nog steeds mannenzaken. Vrouwen mogen meepraten over gendergelijkheid, haha. Dat moet veranderen, vrouwen moeten de leiding durven pakken, ze moeten brutaler zijn! Overal volgen meisjes nu onderwijs, ook op het platteland, ook Roma-meisjes. Dat is heel goed. Maar ze moeten daarna nog steeds trouwen, kinderen krijgen en het huishouden doen. Vrouwen moeten zo wel vijf banen tegelijk doen, dat is geen goede positie om een carrière te starten. Dus wat we echt nodig hebben, is meer stabiliteit zodat mensen eindelijk plannen kunnen gaan maken om hun leven te leven. – **Jovana Radosavljevic**

Colombia

Carolina Albornoz Herrán is werkzaam voor PAX in Colombia. Daar waar PAX mensen steunt die slachtoffer zijn geworden van het conflict rond de kolenmijnen. We hielpen er een slachtofferorganisatie oprichten en geven psychosociale en juridische steun aan de leiders daarvan. Daarnaast spannen we ons in voor genoegdoening voor de slachtoffers en voor verzoening tussen hen en de mijnbouwbedrijven.

"Het geweld laait op. Nu sociale leiders, die opkomen voor hun rechten, die genoegdoening willen voor het leed van jaren van moorden en landonteigeningen, in quarantaine moeten, zijn ze een makkelijk doelwit. Het geweld tegen deze leiders neemt toe, omdat kwaadwillende groepen coronamaatregelen gebruiken als dekmantel om met hen af te rekenen. Vrouwelijke slachtoffers zijn in de meerderheid. Dat komt doordat vooral mannen de oorlog zijn ingezogen en gestorven of verdwenen.

Dus veel van de slachtoffers nu zijn vrouwen, moedige mensen die opkomen voor hun rechten en tegelijk hele families leiden. Ze zijn kwetsbaar, hebben vaak geen baan of een met een laag salaris. Dat geldt voor de vrouwen in de gebieden ver van de stad. Hier in de stad groeit het geweld binnen gezinnen. Sommige vrouwen krijgen te maken met veel agressie. Er zijn wel maatregelen, zoals dat er tussen bepaalde tijden geen alcohol gedronken mag worden, maar dat is niet genoeg. Die vrouwen kunnen niet wegllopen van het geweld, ze zitten vast met de daders, in hun eigen huis.

We hebben de activiteiten in de binnenlandse gebieden voorlopig stop moeten zetten, maar we werken vanuit huis: teletrabajo. We houden steeds in de gaten of mensen steun nodig hebben. Daar komt soms ook psychologische hulp bij kijken. We blijven in contact met de mensen voor wie we het doen. Voor het project dat we met de steun van de Postcode Loterij doen, kunnen we nu de rapporten schrijven over het leed dat slachtoffers is aangedaan. Dus we zijn druk." –

Carolina Albornoz Herrán



Zuid-Soedan

PAX werkt samen met Zuid-Soedanezen die zich inzetten voor een vredesdialog tussen rivaliserende bevolkingsgroepen en de overheid om zo vrede, veiligheid en onderlinge samenwerking te bevorderen. PAX is medeoprichter van een vredesnetwerk van organisaties en kerken in Zuid-Soedan (en in Oeganda en Kenia). PAX'ers John William en Elizabeth Atong vertellen oer de situatie in hun land.

“De overheid doet niet veel om te laten zien dat er aan vrede gewerkt wordt. We snappen dat de bestrijding van het virus aandacht opeist, maar niets meer horen over vrede is heel serieus in Zuid-Soedan. Na het vredesakkoord is de overgangsregering gevormd, maar dit is een enorm land, 15 keer zo groot als Nederland, en lokale overheidsfunctionarissen zijn nog niet benoemd. Dus er is een vacuüm. Covid-19 en de maatregelen daaromheen hebben

impact op het werk van PAX, ja. We werken met lokale partners en kerken om conflicten op een vreedevolle manier bij te leggen. De misinformatie en het wantrouwen rond Covid-19 verergeren gemeenschapsconflicten. Dus nu proberen we stereotypen, die vele van de conflicten veroorzaken, te bevechten via lokale media en radiostations.

We gaan van dorp naar dorp met jingles die we via megafoons laten horen. Het belang van sociale cohesie blijft overeind staan, ook al is er nu de coronacrisis. Daarnaast brengen we, om misinformatie te voorkomen, ook berichten van de Minister van Gezondheidszorg over. We moeten verspreiding van het virus voorkomen, want de gezondheidszorg is hier zwak, er zijn nauwelijks artsen en er is een tekort aan medisch personeel. Internationale organisaties helpen wel, dat is fijn, maar we bidden voor een vaccin.” - John William (Project Officer Action Plan for Peace)

“Ik werk er hard aan om vrouwen mee te laten doen in het leiderschap van dit land. Niet alleen op staatsniveau, maar

juist ook lokaal. En we brengen vrouwen van uiteenlopende groepen samen om te praten over verzoeningsprocessen en bespreken wat ze hebben meegemaakt, wat ze kunnen betekenen voor vrede en op welke manier ze invloed kunnen krijgen. Hoe we ervoor kunnen zorgen dat gemeenschappen weer met elkaar door één deur kunnen. Hoe vrouwen seksueel misbruik kunnen aangeven bij de autoriteiten, want dat gebeurt nog te weinig. Hier geldt vaak de regel dat je je vuile was niet buiten hangt, maar dit is te ernstig om te verzwijgen, net als de gedwongen uithuwelijking van minderjarige meisjes. Hoe ga je om met ongewenste zwangerschap? We kijken naar de oorzaken van problemen en proberen vrouwen onderdeel te maken van de oplossing. 2020 startte goed wat betreft ons werk, maar Covid-19 gooit roet in het eten. Nu proberen we via billboards en radiospotjes vrouwen bewust te maken van hun kracht én dat ze zich moeten uitspreken en hier vrouwen in nationale leiderschapsposities bij te betrekken.” -

Elizabeth Atong
(Senior Project Officer Gender) ♦



Foto Rjeneke de Man RF voor PAX

ik steun PAX



Namen: **Ben en Greet van de Kamer-Droog**

Leeftijden: **80 en 77 jaar**

Wonen in: **Hoorn**

Betrokken bij PAX: **Sinds 1964**

Hoe zijn jullie bij PAX betrokken geraakt?

Greet: "Ik was lid van een jongerenvereniging waar op gegeven moment een praatje werd gehouden over Pax Christi door Ben. Aan het eind van het verenigingsjaar werd altijd een feest georganiseerd. Doordat er altijd een groot tekort was aan heren tijdens zo'n dansfeest, moest ik aan Ben denken en zo

'We noemden onze dochter Irene, wat staat voor vrede'

werd hij ook uitgenodigd. Het werd heel gezellig, we hebben lekker gedanst en gekletst. Het dansen met Ben was wel heel bijzonder: Na afluop bracht hij mij naar huis en al wandelend kregen we allebei vlinders in onze buik. Ben zat al bij Pax Christi en was daar samen met een stel vrienden zeer actief. Ik sloot me daar bij aan."

Welke herinneringen heeft u aan PAX?

"Wij hebben ons hard gemaakt voor de Vredesweek toen deze werd geïntroduceerd in 1967. Ik ging bijvoorbeeld in Den Helder en Schagen naar de pastorieën om de mensen daar warm te maken voor de Vredesweek. Ben nam Alkmaar en omstreken voor zijn rekening samen met andere leden van de groep. Wat ik me ook herinner zijn de huiskamergesprekken die we bij ons in Heiloo organiseerden. We nodigden dan allerlei mensen uit om hen te vertellen over Pax Christi. We hebben ook meerdere keren deelgenomen aan voettochten en zijn daar ook als leiding bij betrokken geweest."

Wat heeft u overgehouden aan uw tijd bij PAX?

"We trouwden in 1966, het jaar erna werd onze dochter geboren. We noemden haar Irene, wat staat voor vrede, omdat wij elkaar hadden leren kennen door de vredesbeweging. Dat blijft een mooi verhaal om te vertellen. We zijn altijd lid gebleven en doen de laatste jaren regelmatig een extra donatie voor het goede werk dat jullie doen. PAX heeft nog altijd een warme plek bij ons." ♦

Nalatenschappen

Als betrokken lezer weet je als geen ander waar PAX voor staat: vrede, veiligheid en ontwapening wereldwijd. Wat ons verbindt is de persoonlijke inzet van mensen. Of je ons nu steunt als lid of donateur of actievoert via je eigen kerk, parochie of organisatie... samen vormen wij het hart van de vredesbeweging. Vroeger, nu en ook in de toekomst. Om ons werk te doen hebben we ook financiële steun nodig. Is het daarom geen mooie gedachte om ons te kunnen blijven steunen? Dat kan, door ons in het testament op te nemen. Zo kun je via je nalatenschap bijdragen aan het vredeswerk van de toekomst. Als je de antwoordkaart invult, sturen we de brochure 'Nalaten voor vrede' toe. Je kunt ook bellen met **Astrid van Heezik via 030-2333346**.



Op reis
met...

Foteini
Katzilaki



Paspoort

Naam: Foteini K atzilaki
Leeftijd: 33
Nationaliteit: Grieks
Geboorteplaats: Patra, Griekenland
Woonplaats: Zaandam
Heeft gewoond in: Griekenland en het Verenigd Koninkrijk
Reist met: Trein of vliegtuig, deze keer via internet.
Neemt altijd mee: notitieboekje
Onafscheidelijke reisgenoot: Zonnebril

PAX werkt in conflictgebieden in vier werelddelen. Door dit internationale karakter van ons werk, reizen sommige PAX-medewerkers geregeld. Maar de laatste paar maanden is dat anders. Door de covid-19-crisis moeten collega's als Foteini K atzilaki, **Institutioneel Fondsenwerver bij PAX, virtueel reizen. Foteini woonde dit jaar het Stockholm Forum over Vrede en Ontwikkeling bij vanuit het comfort van haar eigen woonkamer. Deze manier van 'reizen' heeft zo zijn voordelen.**

"De conferentie van dit jaar was diverser dan ooit. Je kwam mensen van over de hele wereld tegen die ook onder normale omstandigheden niet naar Stockholm hadden kunnen komen. Een beetje ironisch in een tijd met zoveel beperkingen. Nog een voordeel: deelnemers hoefden zich niet zo druk te maken over hoe ze eruit zien. Ik heb verhalen gelezen over mensen die g enante dingen overkomt tijdens virtuele sessies. Maar ik heb nooit zo'n moment gehad, ik was extra oplettend. Je weet nooit wat de camera precies vangt, er zijn bijvoorbeeld genoeg gevallen bekend van tv-presentatoren die hun lange broek 'vergeten' aan te trekken.

Wat ik deed om me voor te bereiden op de virtuele reis naar Stockholm? Mijn laptop en headset instellen, een kop koffie halen en mijn notitieboekje pakken. Ik had mijn zonnebril, normaal m'n vaste reispartner, niet nodig. Daarna zorgde ik ervoor dat ik elke middag een uur of vijf niets anders te doen had, om er mentaal helemaal bij te zijn.

De fysieke ontmoeting met mensen miste ik behoorlijk. Handen schudden, een diepere betrokkenheid hebben. De applicatie die we gebruikten had veel mogelijkheden voor interactie. Er is zelfs een kanaal dat Koffiepauze heet, maar niemand gebruikt dat nog. Ik denk dat het even zal duren om aan dit soort 'reizen' te wennen. Maar er is veel potentie om er iets moois van te maken dat ook goed werkt.

Dit forum wordt elk jaar gehouden. De focus is dit jaar verlegd naar het bespreken van de implicaties die covid-19 heeft voor vrede en ontwikkeling. Vijf van onze lokale partners en twee lokale medewerkers, uit Zuid-Soedan en Colombia, namen ook deel. Dat is toch een voordeel van op afstand werken, iedereen kan binnen een seconde aan de andere kant van de wereld zijn om daar te werken aan vrede." ♦